

Előfizetési árak:

Félévre . 80 Leu
Negyed évre 40 Leu
Egy hóra . 14 Leu
Külföldre egy évre 280 Leu
Hirdetés — Nyiltér
díjszabás szerint.

SZÉKELY UJSÁG

egyesülve a SZÉKELY HIRLAP-pal.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A
SZÉKELY UJSÁGOT
Néhai Molnár Emil
a
SZÉKELYHIRLAPOT
Bíró Lajos alapította.

Felelős szerkesztő és kiadó:

Kovács J. István

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

KOVÁCS-HIRLAPIRODA, Str. Gen. Avarescu
1. szám.

Főszerkesztő:

Dr. I. Diénes Ödön

JERTEK ELÉ KALÁKÁBA..!

Mult számunkban közölt felhívásunk, mely népünk érdekében való kiáltás volt, nem maradt pusztába kiáltó szó. Sokan voltak, akik megértették a hívást és önként állottak munkába, hogy gondolataikkal egyengessék azt az utat, melyet a nemzetmentés munkájának meg kell tennie. Hogy felhívásunk sikeres volt és a helyi méretű vállalkozásokon túl is értékelték, bizonyítja az, hogy arra messze vidékeken élő székely testvéreiktől jöttek levelek, érdeklődő sorok. Legtöbben azt kérdezik, milyen feltételek mellett közöljük le a hozzászólásokat. Ezeknek és mindenkinek tehát ízenjük: Ankétunk, melyet a nyilvánosság számára indítottunk, semmi megkötést nem tartalmaz. Mindenkinek, minden gondolatnak helyet adunk. Még a szokásos megkötést sem tesszük, hogy csak lapunk előfizetői, vagy olvasói adhatnak hozzászólást. A cél kizárja az ilyen kicsinyességeket s mi kötelességszerűen várunk és elfogadunk mindenkitől írást, gondolatokat, melyek alkalmasak a közös szent cél elérésére.

Mint már említettük, idegen vidékekről nagy az érdeklődés. Éppen ezért szomorú az, hogy városunk közönsége, iparosság, kereskedők, értelmiség egyaránt vállat vontak a kérdés fölött. Csupán egy egyetemi hallgató és két fiatal diplomás foglalkozott a kérdéssel s küldte be hozzászólását. A nemtörődömséget talán azzal magyarázhatjuk, hogy nem flekken-estét rendeztünk. Arra biztosan nagyobb érdeklődés nyilvánult volna meg. Azért várunk és várjuk a hozzászólásokat. Reméljük, hogy közönségünkben van még annyi kis kötelességérzet és lelkiismeret, hogy eljönnek a nemzetmentő kalákába...

Szövetkezet!

Alábbiakban egy Brassóba érkezett hozzászólást közlünk. Nagy vonásokban bár, de tömören kifejezett indítvány:

Örülök, hogy én is, mint fajom pusztulását figyelő, azon elszomorodó székely, szót kapok a Székely Ujság hasábjain, amely lap most népünk érdekében, annak megmentését célzó ankétot indított. Valóban szükséges, hogy mindenki elmondja itt a véleményét, mert így igazán használható és megvalósulásra méltó eszmék kelhetnek ki az ismeretlenségből.

En gazdasági életünk fellendítését csakis szövetkezeti alapon képzelem megvalósíthatónak. Első sorban egy kiterjedt, kellően megszervezett szövetkezet volna szükséges arra, hogy gazdáink terményeit, az erdők fáját, háziiparunk termékeit ezen keresztül értékesíthessék. Vagyis, fel kellene állítani egy olyan szervet, amely egyetlen összekötő kapocs lenne a termelő és a fogyasztó között s így azt a hasznat, amit a mai rendszernek a közvetítő kereskedelem sok egyede oszt meg maga között, nagy részben a termelőnek juttatná.

Ez a szövetkezet természetesen az ü-

gyek intézésére alkalmazhatná azokat az állásnélküli erőket, akik ma lézengenek. Kereskedelmi és más szakiskolát végzett fiatalok tudnának így elhelyezkedni. Semmi új nincs a nap alatt s így ez a rendszer is már életben van, de sajnos, nem nálunk, hanem Brassóban. Az Ágisz, amely több üzletet is tart fenn, részben már megközelítette a célt. Minthogy azonban az Ágisz messze van tőlünk, így vidékünk gazdáinak semmi haszna nincs a kitűnően megszervezett szövetkezetből. Vagy ennek a mintájára kellene egy szervezetet alakítani, vagy, a már meglévő Ágiszba bekapcsolódva megkezdeni a gyakorlati munkát.

A mozgalom tényleges megindításához azonban szükséges volna, hogy arra képes és hivatott egyének vegyék kezükbe a munkát. Talán meg lehetne oldani a kérdést valamelyik pénzintézetünk útján. A kezdeményezés pedig a magyarság egyetlen létező átfogó szervezetének, a M. Pártnak volna feladata, sőt kötelessége. Esetleg részvénytársasági alapon kellene összehozni a tőkét.

A vallási áttérések, tévelygések megakadályozását szintén gazdasági úton kell megindítani. Kenyeret kell adni fiaink, leányaink kezébe, hogy apró fizetésekért ne legyenek kénytelenek elhagyni hitüket, nemzetüket s olyan bolygóvá válni, amely egyik nemzetnek sem szerves tagja, hanem a kettő között bolyog.

Háziiparunk kifejlesztése, ismeretterjesztő előadások tartása falukon, hathatós eszközök lennének a mentő munkában. És ebben a munkában részt kellene venniük társadalmi egyesületeinknek is, melyek így több és értékebb eredményt érnének el, mint a közös mulatási alkalmak rendezésével, melyekkel már könyöklig van városaink társadalma. (b. g.)

Mary angol királyné támogatásával épült fel a székely templom

Az angol főkonzul nagy beszédet mondott az ünnepségen

Augusztus 1.

Az egész magyarságnak ünnepe volt az a templomszentelés, amivel megnyitották ismét a székely falu gyülekezete előtt annak az újraépített ósrégi kálvinista templomnak kapuit, amely némi szerény kapcsolatot tart fenn a kis székely nép és a nagy angol világbirodalom hatalmas királyi családjá közt. Ez a kapcsolat nem ismeretlen az ujságolvasó közönségünk előtt s az a vérségi rokonsági szál sem, amely Mary özvegy királynét magyar főúri családokhoz fűzi. Mary királyné adománya, amit nagyanyjának Rhédey Klaudina grófnőnek emlékére adott, tette lehetővé, hogy az ósrégi templomot újraépítették Erdőszentgyörgyön.

A templomszentelésnek különös jelentőséget adott az is, hogy Vásárhelyi János püspöknek ez volt az első főpásztori ténykedése. Első főpásztori útján a küküllőmenti székelynép mélyszéges tisztelettel fogadta és ünnepelte. A püspökkel a református egyházkerület két főgondnoka jelent meg az ünnepélyen: Bethlen György gróf, a Magyar Párt elnöke és Teleky Artúr gróf. Bethlen György gróf, aki intőszavakat intézett az ünneplő nagyközönséghez arról, hogyan válik jövőnk biztos alapjává a multból örökölt hagyományok és értékek megbecsülése, maga az angol királyné magyar rokonai közé tartozik s odaadó tevékenységével, segítsé-

gével sikerre vezette a templom ujjáépítésének gondolatát.

A templomépítési ünnepen több szónoklat hangzott el. Így Bethlen György gróf az Orsz. Magyar Párt elnöke mondott nagy beszédet, visszapillantva azokra a kapcsolatokra, melyek a nagy angol nemzetet, a világbirodalom uralkodóházát s székely népünket összefűzik.

Bethlen beszédére Robertson, Anglia romániai főkonzula válaszolt.

Robertson főkonzul beszédében köszönetet mondott Bethlen György szavaiért és kijelentette, miszerint kötelességének ismeri, hogy erről jelentést tegyen kormánya útján az illetékes legfelső helyre.

Az ujjáépítés munkáját Debreceny László neves magyar iparművész igazi magyar lélekkel és lelkes művészetével tervezte, vezette és jó részben végezte.

Az ujjáalakítás remek munkája megtartotta a templom ősi műemlékeit. Csodálatos szépen felújították a mennyezet tarka festményeit. Összekely motívumok felelevenedtek a színekben és formákban. Kopjafaragások a berendezés, a falban kiemelkedően elhelyezett írásos régi kövek között van egy: amelyben bevésvé rovásírás maradt fenn ritka emlékül. Benn a templomhajó fehér falán áll a két fekete márványtábla, bevésett arany feliratokkal. Az egyik-

angol nyelven örökitették meg Mary angol királynőnek a templom ujjáépítésére küldött segítségét,

a másikon márványba vésték a királynőnek abból az időből való érdeklődését és kapcsolatait, mikor még walesi hercegnő volt.

Városi választások?

Az új közigazgatási törvény szerint a mely f. évi április 1-én lépett életbe — négy hónapon belül meg kell tartani az új választásokat mindenütt, ahol időközi bizottságok boldogítják a városokat és falvakat. Ilyenek Transsylvániában épen elegendő vannak. A kormány azonban nem nagyon mutat hajlandóságot a választások kitűzésére, pedig itt van a végső határidő s így a saját törvényével kerül szembe. Azt beszélük, hogy megkerüljük a törvény határozott rendelkezéseit olyformán, hogy a jelenlegi "interimárokat" oszlatják fel és helyükbe újakat neveznek ki. Ez igazán megcsufolása lenne a törvénynek. A néphangulat ezzel szemben az, hogy meg kell szabadítani a községeket és városokat az átmeneti bizottságok gyászos rendszerétől és legalább a törvény szűk keretei között a népnek át kell adni saját sorsának intézését.

Mister Check—Cseh Ferenc beszél az amerikai székelyekről, a névelemzésről és egy kis székely sorsról

Uj életfilozofia: „Van, aki tragédiára és van, aki komédiára született. Én soha sem nyertem, csak kerestem, mert megfizették a munkámat...”

Augusztus 1.

Székelyföldön szegények az emberek, akinek még van husz holdnyi birtoka, az már tekintélyes embernek számít. Akinek egy félmillió bankbetétje elusztott, az milliómos hírében áll s aki Amerikából jön haza egy kis székely falucskába látogatni, az vagy autókirály, vagy olajszivattyú, vagy millió dollárokkal dobálózó gangsterfőnök lehet csak. Különben már nincs is érzékük az embereknek a gazdagság meghatározásához. Az elusztott bankbetét is millió, egy olajkut értékét pedig háromszéki szemmel fel sem lehet becsülni. Ennyit bevezetésül el kellett mondanunk azért, hogy megfessük azt a képet, amit Mister Check megjelenése után homályosan vetített szanaszét a felséges dollár laterna magicája.

Mister Check—Cseh Ferenc

— Hallotta? Valami amerikai érkezik Albisba. Székely ember, amikor kiment, egyszerű szövőgyári munkás volt, most saját gyárait igazgatja. Gázmaszkok impregnált szövetét gyártja.

— Dollármilliómos. Autógyára van.

Beleszólt egy harmadik:

— Mesebeszéd! Vágóhidja van Chicagóban...

És szált a mese szájról-szájra...

Egy kopott kis vendéglői asztal mellett találom a mistert, gabonát hozott a városba. Én nem hoznám, ha autógyáram volna... de ő sem.

— Tudja, — mondja Mister Check — én azt vallom, hogy mindenki valamelyik műfajnak születik. Van, aki tragédiának, van aki komédiának. Én az utóbbihoz tartozom, csupa kacagás volt az életem. Mindegy meg voltam elégedve, most is elégedett vagyok!

Ez az első ember, aki meg merte mondani, hogy boldog. Mások is vannak megelégedettek, de azok nem merik bevallani, nehogy jöjjön valaki és elvegye tőlük a boldogságukat. Ő meri.

Megkezdődik a komédia.

— 1913. A feleségem felutazott Pestre hogy a minisztériumban szerezzen italméresi engedélyt. Amíg ott ácsorog a folyosón, hallja, hogy valami képviselők arról beszélnek, hogy a háború órák kérdése. Milyen az asszony? Mikor hazajött, már első napon azzal állt elé, hogy azonnal menjek ki Amerikába. Én hallani sem akartam arról, hogy a virágzó üzletemet itt hagyjam, ezen napokig veszekedtünk. Egyszer jön a sógorom, Szabó István, gépész, aki most Detroitban dolgozik s kérdezi mi baj van? Mondom, hogy az asszony ki akar küldeni Amerikába, de én egyedül nem megyek.

— Nekem nem kellene kétszer mondanom! — sóhajt a sógor. Elmennék, csak volna pénzem.

A következő vasárnap már vonaton ültünk ketten, a sógorral. Akkor már forró volt a hangulat, minden csomag nélkül, csak egy sétatábla mentünk át Bécsbe, „átogatni.” Innen aztán egyik hajóstársaság embert adott mellénk, aki átvitt Svájcba. És júniusban megérkeztünk az Ohio állam-beli Acronba. Egy ismerősünket kerestük, aki azonban már nem lakott itt. Bevetődünk egy vendéglőbe, ahol magyarok is voltak. Örültek nekünk, góbénak szólítottak és kérdezősködtek az óhazáról.

Másnap már egy szabómesternél dolgoztam, heti fizetéssel. Munkaadóm maga is magyarországi volt, sváb. Schäfer Péternek hívták. A sógorom Detroitban kapott munkát, a Good-Year gumigyárban. Másfél év után én is odamentem, házat vettünk közösen.

Huszonhárom év óta most jöttem haza először.

— Természetesen az autógyárból, olajkutból, szövőgyárból semmi sem igaz. De

ott még ma is lehet keresni, pedig ott is rosszabbak lettek a viszonyok.

— Soha nem nyertem egy krajcárt sem. Mert nem játsztam, nem hazardíroztam. Nem látott még játékkaszinó engem, pedig nem vagyok takarékos ember. Szerencsém volt, a munkámat jól megfizették s én sokat dolgoztam.

Névelemzés Amerikában.

Utlevelemben látom, cicerobetűkkel beírva a nevét:

„Frank Michael Check,
Furriers Dearborn.”

— Mi készítette arra, hogy a Cseh nevet — igaz, hogy a pénzesebb, de idegen Check-re változtatta? A polgárosításkor volt rá szükség?

— Nem, mondja Cseh Ferenc. — Mikor a kislányomat beírtam az elemibe, a tanítónő addig gombolygatta a nevét amerikai nyelvvel, míg megkérdezte:

— „You Bohemian?”

— Tehát szlávnak nézte. A gyermek

mondta, hogy magyar, de a tanítónő nem hitte. Ha valakit Cseh-nek hívnak, az csak szláv lehet. Mivel nem akartam, hogy másnak nézzenek, mint ami vagyok, megváltoztattam a nevemet. A pénztartalványi lap, mint név, szerencsére azóta már talál is rám.

Magyarok az új hazában.

Sokszor olvastunk már arról, hogy mennyire fejlett kulturális társadalmi élet élnek egyes amerikai városokban a magyarok, akiknek újságjait itthon is olvashatjuk. Mégis Cseh Ferenc elbeszélésében sokkal előbbnek hat minden, ami a holt betűk között lexikonszagot áraszt.

Detroitban, a hárommillió városban mintegy tízezer magyar él, vannak saját egyházaik, magyarul tanuló iskolák, napi lapjuk, a Hungarian Daily igen nagy példányszámban jelenik meg. A vendéglőben cigány mellett mullathat, akinek pénze van s ha valami jó, otthoni izűt mond valamelyikük, egyszerűen „góbénak” nevezik. Chicagóból és New Yorkból időnként magyar színtársulatok látogatják meg a várost s olyankor Henry Ford mammut-üzemei mellett felcsendül Madách Tragédiája s Tiborc is elpanaszolja a nép keserveit Bánk nagyurnak.

Szavak röpködnek az amerikai székely ajakáról s mikor észreveszi, hogy kissé jenki-s dalolással beszél székelyül, felemeli a poharát, mosolyogva mondja:

— Jószerencsét! Odaát úgy is annyiszor mondjuk: Gud lak! Most újra székely vagyok, a háromszéki mezők fia, a keretező hegyek kiáltója...

(D)

A kisebbségi szerződéseket be kell tartani

— mondotta Eden egyik nyilatkozatában

Augusztus 1.

Az angol alsóház szerdai ülésén Landbury képviselő kérdést intézett Edenhez a kisebbségi kérdéssel.

— Van-e tudomása miniszter urnak arról, hogy Európa egyes országaiban igen súlyos és panasza okot adó a kisebbségek helyzete? Tudja-e miniszter ur, hogy nem mindegyik országban tartják be a kisebbségi szerződéseket? Majd a képviselő vázolta a helyzetet, hogy az államalkotó népek milyen elbánásban részesülnek a népkisebbségeket s hogy gyakran nincsenek tekintettel a népszavak alapokmányában lefektetett szerződésekre. Továbbiakban az iránt érdeklődött, hogy az angol alsóház kíván-e foglalkozni a népkisebbségi kérdésekkel s hogy milyen álláspontot foglal el?

Eden válaszában leszögezte, hogy a népkisebbségek helyzete nem annyira a népszavak alapokmányon, hanem az egyes államokban külön-külön megkötött szerződéseken alapul. Beszédében azt fejtette, hogy úgy emberi szempontból, mint a jelenlegi politikai helyzetre való tekintettel a kisebbségi szerződéseket pontosan be kell tartani s ezt a kérdést ilyen szellemben teszi magáévá az angol kormány is.

Hacsek és Sajó a Vigadóban

Békéfy László híres budapesti kabarétársulata, amely romániai körúton van, néhány nap múlva Vasárhelyre érkezik. A műsor fénypontja Hacsek és Sajó, az eredeti kreálók, Komlós Vilmos és Herceg Jenő alakításában. A társulattal jön Lengyel Gizi és Budaházi Magda is.

Elgázolta a szekér

Augusztus 1.

Végzetes szerencsétlenség történt Felcsőcsernán közszégen. Fülöp Péterné 66 éves napszámosasszony az uton haladt, mikor a Mátis Károly gazdálkodó szekere elütötte. A szerencsétlen asszony két helyen felső lábszártörést szenvedett és súlyos belső zúzódásokat kapott. Beszállították a kórházba, ahol első segélyben részesítették. Életbenmaradásához nincs remény.

Figyelő

Tudtunkkal van turisztikai hivatalunk, amelynek a célja a turisztika fellendítése és bizony belyegeket is ragasztunk az utlevélre, hogy ezt a célt valamivel előbbrevigyük, tehát a pénzalapot ugyszólván országon megvették erre a célra.

Mi a kis városunk és a nagy megye fejlődése és előhaladása céljából tesszük most kérdés tárgyává, hogy ez a hivatal tulajdonképpen mit dolgozott? Nem felelősségrevonás akar ez lenni, hiszen arra sem illetékesek nem vagyunk, de nem is tesszük meg, a hivatal bizonyára legjobban elvégezte azt a dolgot, amit részére előírtak, hanem inkább csak azt akarjuk megpendíteni, hogy ezek a bizottságok a városok vezetésével szorosabb együttműködést fejtsenek ki. Értjük pedig ez alatt azt a célt, hogy a turisztikai hivatal a maga dolgaiban egyúttal a városok fejlődését és előrehaladását is tartsa szem előtt, akkor, amikor a turisztikáért dolgozik.

Nem láttunk ugyanis eddig semmi olyan munkát — legalább is nekünk nincs ilyenről tudomásunk — hogy például városunk fejlődését vagy forgalmát célozta volna valami intézkedés.

El kell érni, hogy ha idegen jön a városba, az kényelmesen, olcsón és minél többet láthasson és gyönyörködhessen és otthon érezze magát. Ha ezt nem tudjuk elérni, akkor vajmi keveset ér, legalább is a városnak, a turisztika, de maguknak a turistáknak se lehet kedvenc helye a híres Bálványos vára.

A város

önkormányzata mindig egyik legfőbb kincse volt a polgárságnak. Állandóan harcolt érte, hogy ezt az önkormányzatot ne érje csorba és a felsőbb beavatkozás lehetőleg csak az ellenőrzés szerepére szorítkozzon s a döntést a városok irányítása felett azoknak engedje át, akiket a polgárság bizalma kiválaszt. Nem vitás, hogy ez a kívánság teljesen jogos volt. Egy-egy város sorsának intézése súlyos felelősséget, a város életének és fejlődésének teljes ismeretét jelentette. Tisztában kellett lenni a város teherbíró képességével, amikor beruházásokról volt szó s nem számok zsonglőri ügyességű felsorakoztatásával, hanem a tények szigorú figyelembevételével kellett meggondolni minden egyes tételt. Kik végezhettek ezt jobban el, mint azok, akiket a város polgársága megválasztott? Ezen a réven csak olyan kerülhetett be a városi tanácsba, aki már bizonyos érdemekkel a város körül aki valamilyen módon bebizonyította már, hogy érdemes polgártársai bizalmára. Ezt a választott tanácsot olyan tisztviselő gárda vette körül, amelyik végigjárta a város politika iskoláját s kinevezését ugyan csak nem politikai szolgálatok jutalmául nyerte, hanem képességeivel és fokozott munkával.

Ez a kettős erő: választott tanács és nemzedékről-nemzedékre át nevelődött tisztviselői kar, biztosíték volt a városok fejlődésére, mert örökösön ott állott mögöttük az egész polgárság ellenőrzése, ellentétben a kinevezett bizottságokkal vagy az olyan tisztviselői gárdával, amelyik hivatalát nem régi városi szolgálatai révén, hanem ugyancsak politikai érdek jutalmazásául nyerte el. A kinevezett tanács, még ha a legkifogástalanabb módon is igyekszik is az egyéni tisztesség szempontjából eleget tenni feladatának, nem állhat teljes egészében a város szolgálataiba, mert elsősorban pártpolitikai előkötelezettségei vannak. Minden lépését pártszempontok irányítják, ami természetes is, hiszen a párt bizalmából jutott oda s ez a párt joggal el is várja, hogy ennek megfelelően végezze hivatalát. Ugyanez a szempont teszi lehetetlenné azoknak a tisztviselőknak működését, akik ugyancsak politikai szempontok figyelembe vételével nyerték el tisztségüket. Vagy a várost szolgálják — vagy pártpolitikai szempontokat... Nem kétséges, hogy ők is kénytelenek az utóbbira tekintettel lenni.

Mindennek véget vet az új közigazgatási törvény, mely elrendeli a választások kiírását a városokban. Ha igaz a hír — s ez nemcsak ellenzeki kitalálás — a törvény törvény marad.

Mert tessék elhinni, a polgárt nem a különféle pártok érdeklik, hanem csak a tett, alkotó energia.

CONVOCARE.

Presediniția Comitetului școlar dela Gimnaziul de stat din loț, cu onoare convoacă membrii (părinții elevilor și elevilor) Comitetului la adunarea generală, ce se va ține în localul fostului gimnaziu de băieți, în ziua de 2 August a. c. ora 11 a. m.

Dacă la data de mai sus nu se va intruni majoritatea membrilor, — adunarea se va ține în Dumineca viitoare (9 August) cu orice număr de membrii.

Tg.-Săcuesc 26 VII 1936,

DIRECȚIUNEA.

A falusiak üldöző csapata elfogta a megyénkben garázdálkodó szökött fegyencet

Augusztus 1

Pár nap előtt betörők jártak dr. Izsák Lajos sft.-gheorghei orvos lakásán. Az éjszakai látogatók a rendelőbe hatoltak be. A zajra felébredt dr. Izsák Lajos s amikor a zaj oka után kutatva belépett a rendelőbe, a betörők f-jbe ütötték a revolver agyával, majd elmenekültek.

Izgalmas harc a mezőn.

Zoltan község csendőrségét értesítették, hogy a betörők a község határa felé igyekeznek. A csendőrök és a falusiak tervszerűen nyomozó csapatot alakítottak és teljes készenléletben várták a jövevényeket, lesbeálltak az ösvényeknél, utaknál.

Amikor a falusiak üldözőbe vették őket, a betörők revolverüket használták és

valóságos golyózáport zúdítottak Zsigmond Árpád megyebíróra.

Szerencsére a golyók nem találtak. Az üldözők gyűrűjéből nem volt menekülés s rövid idő alatt mindkettőjüket sikerült ártalmatlanná tenni. Egyik betörőt Imre Béla földbirtokos kertjében egy fa mögé bujva találták meg, a másik pedig szántóföldön a töklapik alatt keresett menedéket.

A két rabló az utolsó pillanatig tüzelt a falusiakra, a véletlen folytán azonban minden golyó célt tévesztett.

A csendőrök az elfogott betörőket a sft.-gheorghei ügyészre szállították. Megállapították, hogy az egyik betörő Figel János presmeri bádógos, a másik pedig Calakov János orosz származású rovfó multu betörő. Mindkét betörő július 21-én a brașovi fogházból szökött meg.

Dávid Iván regénye

a Keleti Ujságban

Mindig örömmel irtunk arról, ha lapunk valamelyik munkatársának valahol sikere volt. Ezuttal még nagyobb örömmel emlékezünk meg Dávid Iván sikeréről, aki innen, a Székely Ujságtól indult ki s kibontakozó tehetségének egész virágcsokrát csillogtatta meg eddig előttünk. Most a Keleti Ujság egyik regényét fogadta el közlésre s a regény közlését többek között a következő elismerő sorokkal vezeti be:

„DÁVID IVÁN az új transzylván irónemzedék fiatal és tehetséges tagja, a „Keleti Ujság” munkatársa.

Edgar Wallace izgalmas, érdekesítő detektiv-regényeinek, kalandos meséinek stílusára és szövegére emlékeztet a fiatal transzylván író rövidebb lélegzetű írása. Főcélja a szórakoztatás és figyelem lekötése. Sehol sem hagy hézagot, sehol sem bocsátkozik hosszabb leírásokba, pillanatig sem engedi, hogy az olvasó érdeklődése ellankadjon. Feszülő, színes stílus, liktelő cselekmény, filmszerűen gyors pergés, kitűnő mesészöveg jellemzik David Ivan regényét.

Amint írjuk: munkatársaink sikere öröm nekünk, de különösen öröm Dávid Iván sikere, aki igazi vérbeli ujságíróként kezeli a tollat és irodalmi munkásságával igyekszik magának első helyet biztosítani Transzylvánia magyar irodalmában. Mint műhelytitkot eláruljuk, hogy Dávid Iván újabb regénye is legközelebb közlésre kerül, így lapunk belső munkatársa mint regényíró is elismert név lesz.

Károlyi P. István

A kormány meg akarja akadályozni a magyarság előrejutását a választásokon

Augusztus 1.

Az egyik fővárosi lap hirt ad róla, hogy a minisztertanács azzal a kérdéssel foglalkozott, hogyan lehetne a székely megyékben s általában a magyar többségű községekben olyan választásokat rendezni, melyeknél a magyar polgári többség sehogy se érvényesülhessen. A Curenul meg is írja, hogy Inculet belügyminiszter a legközelebbi minisztertanácscon elő fogja adni a magyar többség visszaszorítására készült tervet s a kormány olyan határozatot hoz, mely a választásokat e terv szerint fogja elrendezni. Leplezetlenül készíti tehát azt a tervet, mely megakadályozza főképpen a székely megyékben olyan községi tanácsoknak az alakítását, melyekben a polgárság képviselői túlsúlyra kerülhetnének. Ezek szerint így nem is titok már, hogy a falvak közéletében is megkorrigálják a polgári jogokat s a választásnak is csak a neve lesz választás. Mindenesetre várjuk a kormányzat határozatát, amely ellen törvényes lépéseket kell majd tenni. Nem tudható, hogyan fognak összeegyeztetni ilyen kormányhatározatot a törvénnyel, amit semmiféle miniszteri tanácsnak nem áll jogában megváltoztatni. Ez a szándék mindenesetre jellemző a kormányzati szellemre.

— Muzéumunk tavasztól őszig nyitva van és megtekinthető vasárnaponként délután 3—5 óráig.

LEGUJABB JELENTÉSEINK:

A Népszövetségben kötött szerződésekkel keletkezett sérelmek orvoslását követelték az angol alsóházban

London, augusztus 1.

Tegnap az angol alsóház ülést tartott, melyen több képviselő hosszabb beszédben követelte a Népszövetségnek, mint a hibák és sérelmek jóvátevő szervének való alkalmazását. Szerintük az európai béke első feltétele az, hogy a Népszövetséget ne csak, mint a régi, tarthatatlan egyezségek fenntartóját, hanem, mint kiegyenlítő és kiigazító fórumot tekintsék.

Az angol képviselők szerint Franciaország eddig nem tett egyebet, mint görcsös ragaszkodással igyekezett megóvni a Népszövetség keretében létrejött szerződéseket, holott az a nemzetközi jog, melyet a népek és nemzetek élete követel, sokkal hatásosabb előmozdítója lenne az általános békének.

Az alsóház következő ülését október 7-re tűzték ki.

Ciano gróf és Neurath elfogadták kormányaik nevében a locarno-i csonkaértekezletre való meghívást

London, augusztus 1.

A locarno-i hatalmak londoni csonkaértekezletén elhatározták, mint az köz tudomásu, hogy az értekezletre meghívják Olaszországot és Németországot kiküldöttfelel is. A hivatalos meghívások megtörténtek. Olaszország nevében Ciano gróf, külügyminiszter kijelentette,

hogy országa szívesen vesz részt a megbeszéléseken. Berlinben Neurath fogadta a meghívó bizottságot és oda nyilatkozott, hogy Németország szintén hajlandó részt venni Olaszországgal együtt az angol-francia-belga meghívásra az értekezleten.

(—)

H I R E K

—19-3-6.—
Augusztus
1

— Időjárás július 26—aug. 1 ig. A száraz, forró nyár e héten elérte tetőpontját. Jul. 30-án, csütörtökön a hőmérő 33,2 C^o-re emelkedett. Ily nagy meleg nálunk 15 év óta soha sem volt, más években a maximum 31—32—32,8 C^o volt. (Megjegyezzük, hogy több helyen figyeltek meg városunkban ennél nagyobb meleget, de ez hibás, mert az ilyen hőmérő olyan fekvésű helyen van, ahol a nap vagy d. e. vagy d. u. megütözik és így a valódinál többet mutat. Erre felhívjuk mindenki figyelmét.) A minimum 28-án, vasárnap volt 15,5 C^o, de több éjjel volt 20 C^o a minimum. Heti átlagos hőmérséklet 25,2 C^o-ra emelkedett! Egész héten teljesen derült volt az ég, csupán vasárnap 26-án d. u. és pénteken 31-én voltak gyér felhőfoszlányok. Vasárnap és csütörtökön gyenge távoli zivatar (távolsági mennydörgés) volt hallható. A múlt hét végén, jul. 25-én d. u. városunk felett is húzódott át zivatar, 3,0 mm. esővel. Több eső azóta nem lett. Jul. 31-én naplementekor 20 percig tartó szélvihar volt Ék irányból. Ma is Ek szél fúj, egyébként a többi nap szélcsendes volt, csak alig kevés szellő lebegett. A légszűrő maximuma 28-án 703,5 mm, minimum aug. 1-én reggel 695,8 mm.

— Hasbarugta a ló. Török István turiai 30 éves földmivest tegnap az erdőben fuvarozás közben a ló úgy megrugta, hogy súlyos sérüléssel a kórházba szállították. Menthetetlennek látszik.

— Szabadságon. Dr. Nagy Zoltán városi orvosi szabadságra ment, mely idő alatt a betegsegélyzői orvosi szolgálatot dr. Dávid György végzi el a városi orvosi hivatal rendelőjében.

*) Hirneves festők képei kerülnek eladásra. Augusztus 4-ikétől kezdve a Vertán Béni féle üzlethelyiségben nagy képkiallítás nyílik meg, majd önkéntes árverés útján a festmények eladásra kerülnek. A képkiallítás megtekintése díjmentes.

— Vasárnap d. u. fél 2 órakor indul a KSE csapata Sft.-Gheorghere. A mérkőzésre 10 szurkolót is elvisznek. Utiköltség 30 lej.

— A Kertgazdaság júliusi számának főbb tartalma: A jó kert három főkeleke, A mai kertés ház, Kertgazdasági iskola, Tanácsok gyümölcstermelők, virágkedvelők és zöldségtermelők részére, Talajfűtés elektromos árammal, Zöldnyesés a gyümölcsösben, A veteményes kert talaja, Korai burgonya őszi vetéssel, Képosztafélék golyvásodása, Eperhajtás cserépben, Új futórózsák, Fokszia, Chrysanthemum, Paeonia, Rabarbara, Kaktuszbetegségek, Gyógynövénytermelés, Szőlő ujdonságok, Baromfi a gyümölcsösben, Mehlegelő a havas alján, Halkeltető láda, Adás vétel, Munkaalkalom, Közvetítés, Üzenetek. Kérésre mutatószámot ingyen küld a kiadóhivatal: Cluj, str. Băii 6.

— Új telefonszám. Dr. Krafft Hermann városi és járási állatorvos telefonjának száma: 41.

— Halálozás. Id. Kelemen Tamás birtokos 73 éves korában Mereniben meghalt. Temetése tegnap volt.

Örömből üröm:

Ujra megnyílik a ghelintai iskola,
de nyilvánossági jog nélkül

Augusztus 1.

Emlékeztet még az a kulturbotrány, melyet két évvel ezelőtt a gelenceieknek kellett elszenvedniük. Valami nevetséges kifogással a tavaszi vizsgák előtt néhány héttel zárták be az iskolát, melyet még a XVII. században alapított a katolikus egyház.

Most a kántori lakás átalakításával új épületet létesítettek az iskola céljára, de felsőbb helyen nyilvános működési engedély kiadását megtagadták. Az erőszakosan megszüntetett és lerombolt iskola helyett tehát szeptemberben megnyílt volna a gelencei kis székelyek új vára: a magyar tannyelvű felkezelési iskola.

De:

Székely tervez, miniszterium végez. Most újabb mozgalom indult a nyilvánossági jog visszaszerzésére.

Tanügy

Felvétel a Székely Mikó-kollegiumba

A Székely Mikó-kollegium az 1936—36 ik iskolai évben nyolc osztályú fiúfőgimnáziumot és négy osztályú leánygimnáziumot s mindkét iskola vidéki tanulói részére teljesen elkülönített konvikttust és internátust tart fenn, még pedig a fiú internátust a kollegium főépületében, a leányinternátust pedig a leánygimnázium modern új épületének háta mögé épített új leányinternátusban.

A tanulók az alsó tagozat sikeres elvégzése után alsó fokú abszolváló bizonyítványt, a felső tagozat elvégzése után pedig a főgimnáziumi tanulmányokról szóló abszolváló bizonyítványt nyernek s ennek alapján bakkalaureátusi (érettségi) vizsgára állhatnak.

Felvételnek úgy a főgimnáziumba, mint a leánygimnáziumba: a) ref. vallású és magyar anyanyelvű, b) nem ref. vallású de magyar anyanyelvű tanulók.

Idegen hangzású családneveknél hatósági bizonyítványt kérünk arról, hogy a kérdéses szülők és tanulók magyar anyanyelvűek.

Minden tanuló felvételét szülője vagy gyámja kérelmezi az igazgatói irodában rendelkezésre álló nyomtatvány útján amely 8 L. okmánybéllyel és 1 L. repülőbéllyel láttandó el. Ehez a kérelemhez a következő okmányokat kell mellékelni: 1. iskolai bizonyítvány, 2. állami születési anyakönyvi kivonat, 3. állampolgársági bizonyítvány, 4. ujjraolási bizonyítvány, 5. kereszteségi igazolvány, 6. a tanuló édesapja (gyámja) által kiállított kötelezvény arról, hogy az iskolai internátusi, illetve konvikttusi díjat az alábbi 6 pont alatt megállapított határidőkben pontosan megfizeti. A régi tanulók kötelesek iskolánk levéltárán levő irataikat az utóbb említett kötelezvényvel kiegészíteni.

Ezek a kötelezvény űrlapok az igazgatói irodában rendelkezésre állanak.

Senki sem iratlik be addig, amíg ezen okmányokat be nem mutatja. Az I osztályba való beiratkozáshoz szükséges elemi iskolai bizonyítvány, amennyiben a tanuló nem állami, hanem felekezeti elemi iskolában járt az illetékes tanfelügyelőség (revizorát scolar) által előzetesen láttamozandó. A II—VIII. osztályba beiratkozó új tanulók iskolai bi-

zonítványa csak az illetékes miniszteri igazgatóság láttamozásával érvényes.

A közoktatásügyi miniszter továbbá 69638/1936 sz. rendeletével elrendelte, hogy a VII és VIII-ik osztályos tanulók az iskola egyenruhája helyett a prerégimentáris (katonai előkészítő) egyenruhát kötelesek viselni, melyre a karszámot is fel kell venni. Az egyenruhán, karszámon és sapkán kívül kötelező az ellennőrző könyv állandó viselése (vakációban is). A karszámok pontosan a hivatalosan megállapított méret szerint készítenők el.

A beiratkozás augusztus 25—31-én d. e. 9—12 óráig a kollegium, illetve leánygimnázium igazgatói irodájában történik, azonban a) azok részére akik: szeptember 15-én sikeres javító, illetve kiegészítő vizsgát tesznek, szept. 6-án, b) azok részére, akik szeptember 12—14-ika között V. osztályra lépnek vizsgát tesznek, szeptember 15-én.

Az augusztus 25—31-ig terjedő határidő pontos betartására különösen felhívom az érdekelt szülők és tanulók figyelmét.

Díjak. a) Az iskolai díj a főgimnázium I—VIII. és a leánygimnázium I—IV. osztályban egységesen évi 3530 L. A 3530 L. összegből minden tanulóra kötelező díj 330 L. a tandíj 900 L. és a fentartási díj 2300 L. Az ismétlő tanulók a rendes iskolai díjon felül 500 L. pótdíjat fizetnek.

b) Belsőlakási díj mindkét iskola növendékeinek egységesen évi 2000 L. és 60 L. fűrdődíj.

c) Táptintézet díj évi 4600 L.

Ezek a díjak részben vagy egészben a szükségletek mértékén a piaci napi árakon számított terményekben is (tüzifa, buza, árpa, kukorica, burgonya, paszuly, borsó, lencse, zöldség, paradicsom, sajt, szilva stb.) fizethetők.

Tankönyvek beszerzése. A tankönyvek nagyjában a régiak maradnak. De figyelmeztetjük a szülőket, hogy tekintettel arra, hogy a közoktatásügyi miniszter 71747/1936. sz. rendeletével megtiltotta az 1935 előtt engedélyezett tankönyvek használatát a tankönyvek beszerzésénél az illetékes aktanár utasítását kéri, hogy ilyen módon a felesleges kiadásoktól magukat megóvják. Hiányos, vagy beírt régi tankönyvek használata is szigorúan tilos.

Diénes Jenő pentru incasarea creanței de 6729 Lei și acc se fixează termen de licitație pe ziua 17 August 1936, ora 3 p. m. la fața locului în comuna Turia No. casei 429 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 boi țarăcată de 4 ani în valoare de 15 000 L.

In caz de nevoie și sub prețul de estimare.
Tg.-Săcuesc, la 30 Iulie 1936

Indescifrabil port. del

No. G. 184/3/1936.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel M. Nichita delegat prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 250/3/1931 a judecătorei rurale Covasna, în favoarea măritoarei V. I. Deak Sigismund repr. prin avocat Dr. I. Băgăa Covasna pentru încasarea creanței de 4395 și acc se fixează licitație pe ziua de 8 August anul 1936 orele 4 p. m. la fața locului în Covasna No. 6. Str. Carmen Silva unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: una masina de cusut în valoare de 5000 Lei.

In caz de nevoie și sub prețul de estimare.
Covasna la 7 Iulie 1936.

M. Nichita portărel delegat.

Gazdák figyelmébe

Aki ős buzát szeret vetni,
el ne mulassza

a Dr. Ștefan 70-es buzából

venni, mert csak ez a mi vidékünkre való. Bőterelő, nem dőlős, nem hull soha, korán érő s lehetőleg korán kell vetni ugar földbe.

Kapható megbízható eredeti magrostálva 100%-ra Mátis Gerőnél

Icafalau (Ikafalván.)

Járványos sertésbetegségek ellen
legbiztosabb védelmet nyújt a

VITANUTRIN

dezinficiáló sertés-táplisz
Fertőtleníti a sertés belső szerveit, fokozza az élvágyat és elősegíti az anyagcserét.

Kapható:

Gyógyszertárakban és kereskedésekben.

Főlerakat:

SZINI ANDOR „KORONA” gyógyszerháza
TÁRGU-SĂCUESC.

No. G. 5399/1933. corp. port.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel delegat prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 5399/1933 a Judecătorei mixte Tg.-Săc. în favoarea reclamantei firma „Orient” depozit de mare vopsele din Oradea repr. prin avocatul Dr. Andrei Fekete din Tg.-Săcuesc, pentru încasarea creanței de 3760 Lei capital și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 26 Aug. anul 1936 la orele 3 p. m. la fața locului în Tg.-Săcuesc, în locuința următorului în Curtea No. 25 Casa No. 6., unde se vor vinde prin licitație publică judiciară: 2 buc. noptieri, 1 buc. dulap de haine, 1 buc. masa, 2 buc. scaune, 1 buc. lampa de mijloc, 1 buc. credență de bucătărie, 1 buc. divan cu acoperisul verde, 1 ceas de wecker, și 20 buc. fir de scânduri, etc. în valoare de 2650 lei.

In caz de nevoie sub prețul de estimare
Târgul-Săcuesc, la 9 Iulie 1936.

Gh. Bagea port. del.

No. G. 13689/1931.

Publicație de licitație.

Subsemnatul portărel delegat prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. — a judecătorei mixte din Tg.-Săcuesc în favoarea reclamantului Casa de Păstrare din Tg.-Săcuesc repr. prin avocatului Dr. I.